

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 541/2015-13

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 27. októbra 2015 predbežne prerokoval sťažnosti spoločnosti MAGURA, s. r. o., Vyšné Ružbachy 307, zastúpenej advokátom Mgr. Daliborom Tverd'ákom, Krmanova 1, Košice, ktorými namieta porušenia základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivý súdny proces podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uzneseniami Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3 Sžf/5/2015 z 9. júna 2015, sp. zn. 3 Sžf/20/2014 z 9. júna 2015, sp. zn. 3 Sžf/60/2014 z 9. júna 2015 a sp. zn. 3 Sžf/32/2014 z 1. júla 2015, a takto

r o z h o d o l :

1. Sťažnosti obchodnej spoločnosti MAGURA, s. r. o., vedené Ústavným súdom Slovenskej republiky pod sp. zn. Rvp 13236/2015, sp. zn. Rvp 13371/2015, sp. zn. Rvp13382/2015 a sp. zn. Rvp 13384/2015 s p á j a na spoločné konanie, ktoré bude ďalej vedené pod sp. zn. III. ÚS 541/2015.

2. Sťažnosti obchodnej spoločnosti MAGURA, s. r. o., o d m i e t a ako zjavne neopodstatnené.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) boli 24. septembra 2015, resp. 25. septembra 2015 doručené sťažnosti obchodnej spoločnosti MAGURA, s. r. o. (ďalej len „sťažovateľka“), ktorými namieta porušenie svojho základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivý súdny proces podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uzneseniami Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 3 Sžf/5/2015 z 9. júna 2015, sp. zn. 3 Sžf/20/2014 z 9. júna 2015, sp. zn. 3 Sžf/60/2014 z 9. júna 2015 a sp. zn. 3 Sžf/32/2014 z 1. júla 2015.

Zo sťažnosti a z pripojených rozhodnutí vyplýva, že najvyšší súd označenými uzneseniami zrušil rozsudky Krajského súdu v Prešove (ďalej len „krajský súd“) č. k. 3 S/61/2013-100 zo 16. októbra 2014, č. k. 1 S/38/2013-64 zo 17. decembra 2013, č. k. 5 S/30/2013-90 z 19. marca 2014 a č. k. 2 S/32/2013-92 z 10. januára 2014. Predmetom prieskumu zákonnosti v jednotlivých súdnych konaniach boli rozhodnutia Finančného riaditeľstva Slovenskej republiky č. 1100305/1/161573/2013 z 5. apríla 2013, č. 1100305/1/307040/2013 z 27. júna 2013, č. 1100305/1/161550/2013 z 5. apríla 2013 a č. 1100305/1/161/604/2013 z 5. apríla 2013 o potvrdení dodatočných platobných výmerov, ktorými boli sťažovateľke vyrubené rozdiely dane z pridanej hodnoty za daňové obdobia august a október 2010, február 2011, máj 2010 a november 2010.

Sťažovateľka namietala, že najvyšší súd sa pri výklade a aplikácii zákonného predpisu natoľko odchýlil od znenia príslušných ustanovení Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „OSP“) a zákona č. 563/2009 Z. z. o správe daní (daňový poriadok) a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „daňový poriadok“), a zásadne poprel ich účel a význam, čím mal sťažovateľku ukrátiť na označených základných právach. Rozhodnutia najvyššieho súdu sťažovateľka označila za zjavne

neopodstatnené, arbitrárne a príliš formalistické pri posudzovaní úkonov účastníkov občianskeho súdneho konania. Označila za nepochopiteľné, že najvyšší súd napriek tomu, že zrušil rozhodnutie krajského súdu, nezaujal k nepreskúmateľnosti napádaných a preskúmaných rozhodnutí žiadne stanovisko.

Z uvedených dôvodov sťažovateľka navrhla, aby ústavný súd prijal jej sťažnosť na ďalšie konanie a prijal takýto nález:

„Základné právo sťažovateľa, a to právo na súdnu ochranu v zmysle Čl. 46 ods. 1 a ods. 2 Ústavy SR, ako aj právo na spravodlivý proces Čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, bolo porušené postupom a rozhodnutím Najvyššieho súdu SR v konaní vedenom pod sp. zn. 3 Sžf/5/2015 zo dňa 09.06.2015, sp. zn. 3Sžf/20/2014 z 09.06.2015, sp. zn. 3 Sžf/60/2014 z 09.06.2015 a sp. zn. 3 Sžf/32/2014 z 01.07.2015.

Rozsudky Najvyššieho súdu SR sp. zn. 3 Sžf/5/2015 zo dňa 09.06.2015, sp. zn. 3 Sžf/20/2014 z 09.06.2015, sp. zn. 3 Sžf/60/2014 z 09.06.2015 a sp. zn. 3 Sžf/32/2014 z 01.07.2015 sa zrušujú a vec sa vracia na ďalšie konanie.

Podľa § 36 ods. 2 zákona č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu priznáva sa sťažovateľovi náhrada trov právneho zastúpenia splatná do jedného mesiaca od právoplatnosti tohto nálezu na účet právneho zástupcu sťažovateľa Mgr. Dalibora Tverďáka, advokáta so sídlom Krmanova 1, 040 01 Košice.“

II.

Ústavný súd podľa čl. 127 ods. 1 ústavy rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva

alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ústavný súd môže zároveň vec vrátiť na ďalšie konanie.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadost'učinenie.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh vrátane sťažnosti predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí senátu bez prítomnosti navrhovateľa. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy zjavne neopodstatnené alebo podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania (m. m. IV. ÚS 292/04).

2.1 K spoločnému prerokovaniu vecí

Podľa ustanovenia § 112 OSP môže súd v záujme hospodárnosti konania spojiť na spoločné konanie veci, ktoré u neho začali a skutkovo spolu súvisia alebo sa týkajú tých istých účastníkov.

Zákon o ústavnom súde nemá osobitné ustanovenia o spojení vecí, v súlade s citovaným ustanovením § 31a zákona o ústavnom súde je však možné v konaní pred ústavným súdom použiť na prípadné spojenie vecí primerane ustanovenia § 112 ods. 1 OSP.

Zo spisov ústavného súdu sp. zn. Rvp 13236/2015, Rvp 13371/2015, Rvp 13382/2015 a sp. zn. Rvp 13384/2015 vyplýva, že sťažnosti spolu skutkovo súvisia,

týkajú sa tých istých účastníkov, sťažovateľka je zastúpená rovnakým právnym zástupcom a v každej sťažnosti sa na obdobnom skutkovom základe s totožnou právnou argumentáciou namieta porušenie označených práv. Sťažnosti sú po formálnej a obsahovej stránke s výnimkou označenia napadnutých rozhodnutí najvyššieho súdu identické.

Prihliadajúc na uvedené ústavný súd v súlade so zásadou procesnej ekonómie a v súlade s ustanovením § 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 112 ods. 1 OSP rozhodol tak, ako to je uvedené v bode 1 výroku tohto uznesenia.

2.2 K dôvodom odmietnutia sťažností

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu. Rozsudok musí byť vyhlásený verejne, ale tlač a verejnosť môžu byť vylúčené buď po dobu celého, alebo časti procesu v záujme mravnosti, verejného poriadku alebo národnej bezpečnosti v demokratickej spoločnosti, alebo keď to vyžadujú záujmy maloletých alebo ochrana súkromného života účastníkov alebo, v rozsahu považovanom súdom za úplne nevyhnutný, pokiaľ by, vzhľadom na osobitné okolnosti, verejnosť konania mohla byť na ujmu záujmom spoločnosti.

Podľa § 20 ods. 3 zákona o ústavnom súde ústavný súd je viazaný návrhom na začatie konania okrem prípadov výslovne uvedených v tomto zákone.

Jedným zo základných pojmových znakov sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy, resp. podľa § 49 zákona o ústavnom súde ako prostriedku ochrany ústavou (alebo

kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou) zaručených základných práv alebo slobôd je zásada subsidiarity. Zmyslom a účelom tejto zásady je to, že ochrana ústavnosti nie je a ani podľa povahy veci nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií. Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti *ultima ratio* inštitucionálny mechanizmus, ktorý nasleduje až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú. Opačný záver by znamenal popieranie princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu podľa zásad uvedených v § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde (III. ÚS 149/04). Ústava ani zákon o ústavnom súde taktiež nepripúšťajú, aby si sťažovateľ ako účastník konania zvolil medzi orgánmi ochrany porušených základných práv a slobôd, naopak čl. 127 ods. 1 ústavy jednoznačne požaduje vyčerpanie všetkých sťažovateľovi dostupných a účinných prostriedkov nápravy. Ústavný súd môže založiť svoju právomoc na konanie až vtedy, ak fyzická alebo právnická osoba nemala inú ústavnú a zákonnú možnosť účinnej ochrany svojich práv (I. ÚS 161/02, I. ÚS 79/07).

Vychádzajúc z tohto princípu k preskúmaniu rozhodnutia všeobecného súdu, ktorými sa konanie nekončí, ústavným súdom môže dôjsť len v prípade extrémneho vybočenia z pravidiel upravujúcich toto konanie, k čomu by mohlo dôjsť najmä na základe takej interpretácie a aplikácie príslušných ustanovení zákona, ktorá by v sebe zahŕňala črty svojvôle.

Ustálená judikatúra ústavného súdu zodpovedá jeho všeobecnejšie formulovanému ustálenému prístupu, podľa ktorého nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu. Skutkové a právne závery všeobecného súdu by mohli byť predmetom kontroly zo strany ústavného súdu vtedy, ak by vyvodené závery všeobecného súdu boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (obdobne napr. I. ÚS 13/00, III. ÚS 151/05, III. ÚS 344/06).

Podľa § 250ja ods. 3 OSP ak odvolací súd dospel k záveru, že napadnuté rozhodnutie správneho orgánu v medziach žaloby nie je v súlade so zákonom a súd prvého stupňa žalobu zamietol, môže rozsudok súdu prvého stupňa zmeniť tak, že zruší rozhodnutie správneho orgánu a vráti vec žalovanému správnenmu orgánu na ďalšie konanie. Inak o odvolaní rozhodne spôsobom podľa § 219 až § 221 tohto zákona.

Podľa § 222 ods. 2 OSP v spojení s § 246c ods. 1 OSP ak odvolací súd zruší rozhodnutie, môže podľa povahy veci vrátiť vec súdu prvého stupňa na ďalšie konanie, prerušiť konanie, zastaviť konanie alebo postúpiť vec orgánu, do právomoci ktorého vec patrí.

Ústavný súd zastáva názor, že predpokladom záveru o porušení niektorého z ústavou garantovaných práv je také jeho porušenie, ktoré nie je napravitel'né alebo odstránitel'né činnosťou všeobecného súdu pred začatím konania alebo v konaní vo veci samej, resp. ktoré nemožno napraviť procesnými prostriedkami, ktoré sú obsiahnuté v Občianskom súdnom poriadku (m. m. I. ÚS 148/03, III. ÚS 355/05, II. ÚS 307/06). Uvedený názor zvlášť platí podľa stabilizovanej judikatúry ústavného súdu o základnom práve na súdnu ochranu, resp. práve na spravodlivé súdne konanie, ktoré „je výsledkové“, to znamená, musí mu zodpovedať proces ako celok, a skutočnosť, či napadnuté konanie ako celok bude spravodlivé, závisí od pokračujúceho konania a rozhodnutia všeobecných súdov (m. m. III. ÚS 33/04, IV. ÚS 163/05, II. ÚS 307/06, II. ÚS 155/08). Aj z ďalšej judikatúry ústavného súdu (napr. I. ÚS 79/03, I. ÚS 236/03), obdobne ako z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva (napr. Komanický c. Slovenská republika, rozsudok zo 4. 6. 2002) vyplýva, že ústavný súd a Európsky súd pre ľudské práva overujú, či konanie posudzované ako celok bolo spravodlivé v zmysle čl. 46 až čl. 50 ústavy, resp. čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Sťažovateľkou označené uznesenia najvyššieho súdu ako uznesenia, ktorými boli zrušené rozsudky krajského súdu, nie sú rozhodnutiami, ktorými by sa dané súdne konania právoplatne končili. Naopak, nastolili stav, kedy sa konanie pred súdom vracia do štádia prvostupňového konania. Preto námietky obsiahnuté v sťažnosti môžu byť sťažovateľom

uplatnené a preskúmané v konaní pred všeobecným súdom (v správnom súdnictve), a to v rozsahu a spôsobom ustanoveným zákonom.

Podľa názoru ústavného súdu interpretácia a následná aplikácia ustanovení § 74 ods. 2 zákona č. 563/2009 Z. z. o správe daní (daňový poriadok) a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov ani § 221 ods. 1 písm. h) a ods. 2 OSP (v spojení s § 250ja ods. 2 druhou vetou OSP) na prípad sťažovateľky nemá charakter extrémneho vybočenia z pravidiel rozhodovania o zrušení rozhodnutia a vrátenia veci prvostupňovému súdu na ďalšie konania. Najvyšší súd dostatočným spôsobom odôvodnil svoje rozhodnutie včítane vyslovenia svojho právneho názoru, pričom uložil súdu prvého stupňa aj povinnosť zaoberať sa meritórnymi dôvodmi žalôb sťažovateľky.

Keďže zrušujúce uznesenia najvyššieho súdu nemožno považovať za zjavne neodôvodnené ani arbitrárne a rozhodovanie vo veciach sťažovateľky bude v právomoci všeobecných súdov, ústavný súd v podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde sťažnosti odmietol z dôvodu ich zjavnej neopodstatnenosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 27. októbra 2015